

Utrikesutskottets betänkande 2019/20:UU1

Utgiftsområde 5 Internationell samverkan

Sammanfattning

Utskottet tillstyrker regeringens förslag om anslag för 2020 inom utgiftsområde 5 Internationell samverkan, som uppgår till ca 2 miljarder kronor. Därmed avstyrker utskottet de alternativa budgetförslag som förts fram i motioner. Utskottet tillstyrker regeringens förslag om ekonomiska åtaganden. Utskottet har även gått igenom regeringens resultatredovisning.

Övriga motionsförslag, som avser politikens inriktning, avstyrks.

I betänkandet finns tre reservationer avseende beslutspunkt 2 Politikens inriktning (SD, V, KD) och fyra särskilda yttranden avseende beslutspunkt 1. Statens budget inom utgiftsområde 5 (M, SD, V, KD). Ledamöterna från Moderaterna, Sverigedemokraterna, Vänsterpartiet och Kristdemokraterna avstår från ställningstagande när det gäller anslagsbeslutet och redovisar i stället sina överväganden i särskilda yttranden.

Behandlade förslag

Proposition 2019/20:1 inom utgiftsområde 5 Internationell samverkan.

Nio yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2018/19.

Cirka 20 yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2019/20.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	5
Ärendet och dess beredning.....	5
Budgetprocessen i riksdagen	5
Rambeslutsprocessen	5
Uppföljning av regeringens resultatredovisning	5
Utskottets överväganden.....	7
Åtterrapporering av vissa tillkännagivanden	7
Regeringens resultatredovisning för utgiftsområde 5	7
Statens budget inom utgiftsområde 5	9
Politikens inriktning	12
Motioner som bereds förenklat.....	14
Reservationer	16
1. Politikens inriktning, punkt 2 (SD).....	16
2. Politikens inriktning, punkt 2 (V).....	16
3. Politikens inriktning, punkt 2 (KD)	18
Särskilda yttranden	20
1. Statens budget inom utgiftsområde 5, punkt 1 (M)	20
2. Statens budget inom utgiftsområde 5, punkt 1 (SD).....	21
3. Statens budget inom utgiftsområde 5, punkt 1 (V).....	22
4. Statens budget inom utgiftsområde 5, punkt 1 (KD)	23
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	26
Propositionen	26
Motioner från allmänna motionstiden 2018/19	26
Motioner från allmänna motionstiden 2019/20	27
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens och motionärernas anslagsförslag	30
<i>Bilaga 3</i>	
Regeringens förslag till beställningsbemyndiganden.....	31
<i>Bilaga 4</i>	
Motionsyrkanden som avstyrks av utskottet.....	32

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Statens budget inom utgiftsområde 5

a) Anslagen för 2020

Riksdagen anvisar anslagen för 2020 inom utgiftsområde 5 enligt regeringens förslag.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2019/20:1 utgiftsområde 5 punkt 1 och avslår motionerna

2019/20:2631 av Björn Söder m.fl. (SD),

2019/20:2818 av Lars Adaktusson m.fl. (KD) yrkande 1 och

2019/20:3009 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V).

b) Bemyndiganden om ekonomiska åtaganden

Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2020 besluta om bidrag som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst de belopp och inom den tidsperiod som regeringen föreslår.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2019/20:1 utgiftsområde 5 punkt 2.

2. Politikens inriktning

Riksdagen avslår motionerna

2018/19:147 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 4,

2018/19:667 av Håkan Svenneling m.fl. (V),

2018/19:723 av Håkan Svenneling m.fl. (V) yrkandena 25 och 26,

2018/19:2767 av Lars Adaktusson m.fl. (KD) yrkande 12,

2018/19:2777 av Lars Adaktusson m.fl. (KD) yrkande 19,

2019/20:134 av Håkan Svenneling m.fl. (V),

2019/20:371 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 4,

2019/20:2818 av Lars Adaktusson m.fl. (KD) yrkande 26,

2019/20:3157 av Lars Adaktusson m.fl. (KD) yrkande 12 och

2019/20:3357 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkandena 5, 8, 17 och 18.

Reservation 1 (SD)

Reservation 2 (V)

Reservation 3 (KD)

3. Motioner som bereds förenklat

Riksdagen avslår de motionsyrkanden som finns upptagna under denna punkt i utskottets förteckning över avstyrkta motionsyrkanden.

Stockholm den 28 november 2019

På utrikesutskottets vägnar

Kenneth G Forslund

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Kenneth G Forslund (S), Hans Wallmark (M)*, Olle Thorell (S), Hans Rothenberg (M)*, Pyry Niemi (S), Kerstin Lundgren (C), Håkan Svenneling (V)*, Margareta Cederfelt (M)*, Björn Söder (SD)*, Sara Heikkinen Breitholtz (S), Lars Adaktusson (KD)*, Aylin Fazelian (S), Fredrik Malm (L), Ludvig Aspling (SD)*, Janine Alm Ericson (MP), Magnus Ek (C) och Lars Andersson (SD)*.

* Avstår från ställningstagande under punkt 1, se särskilda yttranden.

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I detta ärende behandlas regeringens budgetproposition 2019/20:1 i de delar som gäller utgiftsområde 5 Internationell samverkan och ett antal motionsyrkanden från allmänna motionstiden 2018/19 och 2019/20. Regeringens förslag till riksdagsbeslut finns i bilaga 1. Motionsförslagen som avser anslagen inom utgiftsområde 5 finns också i bilaga 1.

I bilaga 2 och 3 finns en sammanställning av regeringens förslag till anslag för 2020 och beställningsbemyndiganden samt de avvikelser från dessa som Sverigedemokraterna, Vänsterpartiet och Kristdemokraterna föreslår i sina anslagsmotioner.

Under beredningen av ärendet fick utskottet vid sammanträdet den 10 oktober 2019 information om utgiftsområde 5 av kabinetssekreterare Annika Söder m.fl.

Budgetprocessen i riksdagen

Rambeslutsprocessen

Budgetprocessen innebär bl.a. att riksdagen i ett första steg genom *ett* beslut fastställer en utgiftsram för varje utgiftsområde. Utgiftsramen anger det belopp som utgiftsområdets anslag högst får uppgå till (11 kap. 18 § riksdagsordningen).

Riksdagen har bifallit regeringens förslag och bestämt utgiftsramen för utgiftsområde 5 Internationell samverkan till 2 028 315 000 kronor för 2020 (prop. 2019/20:1, bet. 2019/20:FiU1, rskr 2019/20:59). I detta betänkande föreslår utrikesutskottet för riksdagen hur anslagen för utgiftsområdet ska fördelas inom utgiftsområdesramen. Riksdagens ställningstagande till anslag för utgiftsområdet ska göras genom *ett* beslut (11 kap. 18 § fjärde stycket riksdagsordningen).

Uppföljning av regeringens resultatredovisning

Enligt 10 kap. 3 § budgetlagen (2011:203) ska regeringen i budgetpropositionen lämna en redovisning av de resultat som har uppnåtts i verksamheten i förhållande till de mål som riksdagen har beslutat.

I utskottens uppgifter ingår att följa upp och utvärdera riksdagsbeslut (4 kap. 8 § regeringsformen). Som en del i utskottens uppföljning ingår att behandla den resultatinformation som regeringen presenterar. Riksdagen har beslutat om riktlinjer för bl.a. den löpande uppföljningen av regeringens resultatredovisning (framst. 2005/06:RS3, bet. 2005/06:KU21, rskr.

2005/06:333–335). Av riktlinjerna framgår att riksdagen beställer och tar emot information om resultatet av statens verksamhet.

Utskottet har mot den bakgrunden granskat regeringens resultatredovisning för utgiftsområde 5 i budgetpropositionen. Granskningen är ett underlag för utskottets behandling av budgetpropositionen och för den fortsatta mål- och resultatdialogen med regeringen.

Betänkandets disposition

Betänkandet har disponerats så att regeringens resultatredovisning behandlas först. Därefter behandlar utskottet de förslag i budgetpropositionen och de motionsförslag från allmänna motionstiden 2019/20 som gäller anslag inom utgiftsområde 5. Slutligen behandlas regeringens politiska inriktning för utgiftsområde 5 och ett antal motionsförslag som väckts under allmänna motionstiden 2018/19 och 2019/20.

Utskottets överväganden

Återrapportering av vissa tillkännagivanden

Propositionen

Regeringen har i budgetpropositionen inom utgiftsområde 5 Internationell samverkan återrapporterat när det gäller vissa tillkännagivanden. Utrikesutskottet konstaterar att ett av dessa tillkännagivanden (bet. 2016/17:KU22 punkt 5, rskr. 2016/17:201) som avser ett högt valdeltagande bland utlandssvenskar faller inom utgiftsområde 1 Rikets styrelse och att det därmed är konstitutionsutskottet som bereder frågan. Detta tillkännagivande redovisas inte av regeringen som slutbehandlat.

Övriga tre tillkännagivanden avser utvärdering av Sveriges medlemskap i FN:s säkerhetsråd (bet. 2018/19:UU8 punkt 2, rskr. 2018/19:302), EU:s agerande när det gäller Kuba och mänskliga rättigheter (bet. 2015/16:UU15 punkt 2, rskr. 2015/16:288) samt Sveriges främjande av demokratiska värderingar och mänskliga rättigheter i förhållande till Ryssland (bet. 2015/16:UU15 punkt 7, rskr. 2015/16:288).

Utskottets ställningstagande

När det gäller det svenska medlemskapet i FN:s säkerhetsråd konstaterar utskottet att regeringen avser att tillsätta en oberoende utvärdering av Sveriges medlemskap i FN:s säkerhetsråd och därefter återkomma till riksdagen i detta ärende. De två tillkännagivandena om EU:s agerande när det gäller Kuba och mänskliga rättigheter respektive om Sveriges främjande av demokratiska värderingar och mänskliga rättigheter i förhållande till Ryssland redovisas av regeringen som slutbehandlade. Utskottet har ingen annan uppfattning.

Regeringens resultatredovisning för utgiftsområde 5

Propositionen

Riksdagen har beslutat om målet för utgiftsområde 5 (prop. 1997/98:1, bet. 1997/98:UU1, rskr. 1997/98:102). Målet är att säkerställa Sveriges intressen i förbindelserna med andra länder. Utgiftsområdet består av elva anslag och omfattar frågor som gäller Sveriges förhållande till och överenskommelser med andra stater och internationella organisationer. Inom utgiftsområdet verkar två myndigheter: Inspektionen för strategiska produkter (ISP) och Svenska institutet (SI).

Enligt propositionen är det följande principer och politiska prioriteringar som vägleder den politik som förs: Agenda 2030 för hållbar utveckling, demokrati och mänskliga rättigheter, rättsstatens principer, dialog och medling, fred och säkerhet samt en feministisk utrikespolitik så som dessa

principer och politiska prioriteringar kommer till uttryck i regeringens årliga utrikespolitiska deklaration.

För utgiftsområdet finns resultatindikatorer för följande områden: internationell krishantering och fredsfrämjande insatser, forskning om säkerhetspolitik, nedrustning och icke-spridning, exportkontroll, nordiskt samarbete och Sverigefrämjande.

Utskottets bedömning

Utskottet konstaterar att resultatredovisningen är ett viktigt underlag för utskottets beredning av budgetpropositionen. Regeringens redovisning och bedömning av de resultat som uppnåtts ska ha en klar och tydlig struktur, eftersom detta bidrar till en ökad förståelse för hur statliga anslagsmedel används och vilka resultat de får i förhållande till de mål som riksdagen har beslutat om.

Regeringen anger i propositionen att det är en rad olika faktorer som bidrar till målet att säkerställa Sveriges intressen i förbindelserna med andra länder. Insatser som finansieras genom utgiftsområdet ska ses i ett sammanhang där även effekterna av andra offentliga insatser eller samverkan med berörda aktörer bidrar till måloppfyllelsen för utgiftsområdet. Det handlar om en bredd av samhällliga kontakter och relationsskapande på olika nivåer och i olika forum, och med diplomatiska, politiska och ekonomiska medel.

Regeringen bedömer att verksamheten inom utgiftsområdet i huvudsak uppfyller målet om att säkerställa Sveriges intressen i förbindelserna med andra länder. Sverige har kunnat bidra till ett stärkt genomförande av agendan för kvinnor, fred och säkerhet, bl.a. som medlem i FN:s säkerhetsråd samt inom EU, OSSE och genom vårt partnerskap med Nato. Enligt regeringens bedömning är svensk freds- och säkerhetsfrämjande verksamhet central för att nå målet för utgiftsområdet. Sverige har bidragit till arbetet med att utveckla och förstärka Europeiska unionens gemensamma utrikes- och säkerhetspolitik. Regeringen bedömer att svensk exportkontroll har bedrivits strikt och effektivt i enlighet med nationella regelverk och Sveriges internationella åtaganden inom icke-spridningsområdet. Enligt regeringens bedömning har de statliga insatserna för att främja Sverige utomlands bidragit till att säkerställa Sveriges intressen i förbindelserna med andra länder, inklusive de specifika målen för Sverigefrämjandet. Regeringen bedömer att Sveriges samordningsansvar för det informella nordiska och nordisk-baltiska utrikes- och säkerhetspolitiska samarbetet under 2018 bidrog till att stärka den regionala sammanhållningen och den gemensamma säkerheten.

Sammanlagt avsätts ca 2 miljarder kronor för utgiftsområde 5. Merparten av pengarna inom utgiftsområdet används för att finansiera de obligatoriska avgifter som Sverige betalar som medlem i FN, Nordiska ministerrådet, Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa (OSSE), Europarådet, Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling (OECD) m.fl. Utvecklingen av kostnaderna i anslaget i denna del är framför allt beroende av

förändringar i organisationernas arbete och valutakurser och lämnar lite utrymme för svensk påverkan. Utskottet kan vidare konstatera att anslagsmedlen inom utgiftsområde 5 inte är en direkt orsak till avsedda effekter på Sveriges förbindelser med omvärlden, men anslagsmedlen möjliggör att verksamheten inom utgiftsområdet kan bedrivas och påverkar verksamhetens omfattning. En uppföljning av målet försvåras av att det övergripande målet för utgiftsområdet är allmänt formulerat och inte innehåller någon definition av vad som är Sveriges intressen.

Utskottet efterfrågade i förra årets betänkande om utgiftsområde 5 (bet. 2018/19:UU1) ett resonemang om valet av resultatindikatorer och hur dessa är kopplade till riksdagsmålet. Utskottet kan inte finna att det finns något sådant resonemang i budgetpropositionen för 2020 inom utgiftsområde 5.

Statens budget inom utgiftsområde 5

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen anvisar förslagen för 2020 inom utgiftsområde 5 Internationell samverkan enligt regeringens förslag och lämnar de bemyndiganden som regeringen har begärt. Motionärernas alternativa förslag till statens budget för 2020 inom utgiftsområde 5 avslås.

Jämför särskilt yttrande 1 (M), 2 (SD), 3 (V) och 4 (KD).

Propositionen

För budgetåret 2020 föreslår regeringen i budgetpropositionen att riksdagen anvisar ramanslagen inom utgiftsområde 5 Internationell samverkan enligt den tabell som framgår av bilaga 2 till betänkandet. Regeringen föreslår också i budgetpropositionen att riksdagen bemyndigar regeringen att under 2020 för anslaget 1:2 Freds- och säkerhetsfrämjande verksamhet besluta om bidrag som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 50 miljoner kronor 2021 och 2022 och för anslaget 1:11 Samarbete inom Östersjöregionen besluta om bidrag som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 160,5 miljoner kronor 2021–2029, som framgår av bilaga 3 till betänkandet. Bemyndigandet inom anslaget 1:2 Freds- och säkerhetsfrämjande verksamhet motiveras med att anslaget ska användas bl.a. för statsbidrag till mellanstatliga eller enskilda organisationer och institutioner. Regeringen behöver i vissa fall ingå fleråriga ekonomiska åtaganden i förhållande till organisationer som får årligen återkommande strategiska stöd. Bemyndigandet inom anslaget 1:11 Samarbete inom Östersjöregionen motiveras med att Sida, Svenska institutet och Regeringskansliet behöver besluta om bidrag i form av fleråriga stipendier, långsiktiga insatser på miljöområdet samt insatser inom mänskliga rättigheter och demokrati.

När det gäller enskilda anslag inom utgiftsområdet föreslår regeringen att anslaget 1:1 Avgifter till internationella organisationer minskas med 351 miljoner kronor. Anslaget 1:1 tillfördes under budgetåret 2019 ett engångsbelopp om 351 miljoner kronor, dels med anledning av valutakursförändringar, dels med anledning av att den obligatoriska FN-avgiften fördelas på tre år med olika belopp per år. Anslaget 1:6 Forskning, utredningar och andra insatser rörande säkerhetspolitik, nedrustning och icke-spridning föreslås öka med 15 miljoner kronor från 2020 för insatser inom nedrustning och icke-spridning. Dessa medel tillförs för att möjliggöra ett svenskt bidrag till etablerandet av en sekretariatsfunktion för icke-spridningsfördraget NPT i form av ett genomförandeteam. För att finansiera inrättandet av ett kompetenscentrum ägnat åt Kina föreslås anslaget 1:6 Forskning, utredningar och andra insatser rörande säkerhetspolitik, nedrustning och icke-spridning öka med 3 miljoner kronor 2020, 6 miljoner kronor 2021 och 9 miljoner kronor 2022. Som en del av finansieringen för att bygga upp ett kompetenscentrum om Kina flyttas 1 miljon kronor 2020, 2 miljoner kronor 2021 och 3 miljoner kronor från 2022 från anslaget 1:2 Freds- och säkerhetsfrämjande verksamhet till anslaget 1:6. Regeringen föreslår att satsningen inom familjekonfliktområdet med fokus på frågor om barn- och tvångsäktenskap flyttas till anslaget 4:1 Regeringskansliet m.m. under utgiftsområde 1 Rikets styrelse. Detta innebär en minskning av anslaget 1:4 Ekonomiskt bistånd till enskilda utomlands samt diverse kostnader för rättsväsendet med 9 miljoner kronor. Familjekonfliktområdet får en något mindre finansiering än föregående år eftersom ett standardmässigt avdrag för flytt av medel till anslag som omfattas av pris- och löneomräkningar har tillämpats. För att bidra till utgifterna för riksgränskommissionens arbete med översyn av riksgränsen mellan Sverige och Norge minskas anslaget 1:2 Freds- och säkerhetsfrämjande verksamhet med 320 000 kronor 2020, 1,4 miljoner kronor 2021 och 1,4 miljoner kronor 2022.

Motionerna

I kommittémotion 2019/20:2631 av Björn Söder m.fl. (SD) anförs att anslaget 1:3 Nordiskt samarbete ska tillföras 10 miljoner kronor för att bättra på den internordiska språkförståelsen och stötta insatser för kulturellt utbyte. Motionärerna vill även tillföra anslaget 1:9 Svenska institutet 10 miljoner kronor. Dessa extra medel ska tillföras så att Svenska institutet kan utvidga sitt ledarskapsprogram för kvinnliga ledare i Saudiarabien till att även omfatta andra länder där det brister i jämställdhet mellan män och kvinnor.

I kommittémotion 2019/20:2818 yrkande 1 anför Lars Adaktusson m.fl. (KD) att anslaget 1:9 Svenska institutet ska minskas med 20 miljoner kronor eftersom Svenska institutets omfattande verksamhet bör effektiviseras och skalas ned något. Av samma anledning vill motionärerna minska anslaget 1:10 Information om Sverige i utlandet med 6 miljoner kronor.

Motionärerna vill se ett effektivt och fokuserat nordiskt samarbete och föreslår mot denna bakgrund en minskning av anslaget 1:3 Nordiskt samarbete med 3 miljoner kronor. Motionärerna anser även att verksamheten vid Utrikespolitiska institutet bör effektiviseras och föreslår därför att anslaget 1:8 Bidrag till Utrikespolitiska institutet minskas med 2,5 miljoner kronor. Vidare vill motionärerna prioritera anslaget 1:2 Freds- och säkerhetsfrämjande verksamhet och öka anslaget med 1,3 miljoner kronor för 2020.

I partimotion 2019/20:3009 anför Jonas Sjöstedt m.fl. (V) att anslaget 1:2 Freds- och säkerhetsfrämjande verksamhet bör minskas med 10 miljoner kronor så att anslagsnivån för 1:11 Samarbete inom Östersjöregionen kan höjas med 10 miljoner kronor. Vänsterpartiet vill se en minskning av anslaget 1:2 Freds- och säkerhetsfrämjande verksamhet eftersom partiet vill minska stödet till Atlantic Council och andra Natoanknutna tankesmedjor som finansieras från anslaget. Med ökningen av anslaget 1:11 vill Vänsterpartiet möjliggöra en ökning av det svenska stödet till det ryska civilsamhället.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser att Sverige ska vara en tydlig förespråkare för mänskliga rättigheter, demokratisk utveckling och rättsstatens principer samt jämställdhet och bidra till att dessa kärnvärden beaktas i det internationella fredsfrämjandet. Den freds- och säkerhetsfrämjande verksamheten berörs av två motionsförslag. I ett motionsyrkande föreslås en minskning av anslaget 1:2 Freds- och säkerhetsfrämjande verksamhet för att dra in stödet till tanke- medjor som har koppling till Nato. I stället föreslår motionärerna att de indragna medlen överförs till anslaget 1:11 Samarbete inom Östersjöregionen för att finansiera en ökning av stödet till det ryska civilsamhället. I ett annat motionsyrkande vill motionärerna prioritera anslaget 1:2 och föreslår en ökning.

Utskottet stöder målen för det långsiktiga Sverigefrämjandet: att öka omvärldens kunskap om och förtroende för Sverige, skapa relationer och nätverk inom nyckelområden och underlätta nya samarbeten, utbyten och handel med omvärlden. När det gäller Sverigefrämjande finns motionsförslag om att öka anslaget 1:9 i relation till regeringens förslag. I en motion förespråkas en ökning av anslaget för att finansiera utvidgningen av ett ledarskapsprogram för kvinnor i Mellanöstern. I en annan motion föreslås en minskning av anslaget 1:9 och anslaget 1:10 för att effektivisera Sverigefrämjandet.

Utskottet ställer sig bakom det nordiska regeringssamarbetets vision om ett gränslöst, innovativt och utåtriktat Norden. Även när det gäller anslaget 1:3 Nordiskt samarbete finns motionsförslag om att öka respektive minska anslaget.

Utrikespolitiska institutets uppdrag är att främja intresset för och vidga kunskapen om utrikespolitik och globala frågor. Regeringens ambition är att Utrikespolitiska institutet ska vara en relevant och policyinriktad tankesmedja

som bistår med kritiskt tänkande, djupa expertanalyser och Sverigeperspektiv. Ett motionsyrkande föreslår en minskning av anslaget 1:8 Bidrag till Utrikespolitiska institutet för att effektivisera verksamheten.

Sammanfattningsvis anser utskottet att regeringens förslag till medelstillsdelning är väl avvägt och tillstyrker punkt 1 i propositionen. Utskottet föreslår därmed att riksdagen anvisar anslagen för budgetåret 2020 inom utgiftsområde 5 Internationell samverkan i enlighet med regeringens förslag i bilaga 2. Vidare avstyrker utskottet motionerna 2019/20:2631, 2019/20:2818 yrkande 1 och 2019/20:3009.

Utskottet föreslår vidare att riksdagen bemyndigar regeringen att under 2020 besluta om bidrag som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst de belopp och inom den tidsperiod som anges i bilaga 3, vilket innebär att utskottet tillstyrker punkt 2 i propositionen.

Politikens inriktning

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett antal motionsyrkanden om politikens inriktning.

Jämför reservation 1 (SD), 2 (V) och 3 (KD).

Propositionen

I propositionen redogör regeringen för politikens inriktning under budgetåret 2020. Regeringen anför att utvecklingen när det gäller fred och säkerhet i Sveriges närområde och globalt ställer höga krav på ett starkt svenskt utrikes- och säkerhetspolitiskt aktörskap för att värna svenska och europeiska intressen. I detta sammanhang är det av största vikt att den regelbaserade multilaterala världsordning som vilar på folkrätten och FN-stadgan upprätthålls. Klimatförändringarna nämns som ett tydligt hot mot internationell fred och säkerhet. Fördjupat samarbete med internationella organisationer och andra länder är en viktig del av den svenska säkerhetspolitiska linjen.

Motionerna

I kommittémotionerna 2018/19:147 yrkande 4 och 2019/20:371 yrkande 4 av Tobias Andersson m.fl. (SD) anför att Svenska institutet i sin analys av Sverigebilden utomlands inte ska ägna sig åt att ta ställning för eller emot den upplevda bilden av Sverige i ett annat land.

Enligt partimotion 2019/20:3357 yrkande 5 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) bör regeringen inkludera värnandet av fackliga rättigheter och arbetstgares rättigheter i resultatstrategin för Sveriges stöd till demokrati, mänskliga rättigheter och miljö i Ryssland. I samma motion yrkande 8 anför att

regeringen tydligare bör prioritera värmandet av press- och yttrandefrihet i resultatstrategin för Sveriges stöd till demokrati, mänskliga rättigheter och miljö i Ryssland. Vidare anförs i yrkande 17 att regeringen inom ramen för samarbetet inom Östersjöregionen bör främja såväl förbättrade relationer mellan baltstaterna och Ryssland som relationerna mellan baltiska folkgrupper och ryska minoriteter i Baltikum. I yrkande 18 anförs att regeringen inom ramen för samarbetet inom Östersjöregionen bör verka för att stärka de baltiska staternas motståndskraft mot ryska påverkansoperationer.

Enligt kommittémotionerna 2018/19:667 och 2019/20:134 av Håkan Svenneling m.fl. (V) bör regeringen tillsätta en undersökningskommission med uppdrag att sammanställa de olika insatser som gjorts för Dawit Isaak och andra samvetsfångar. Vidare anförs i kommittémotion 2018/19:723 av Håkan Svenneling m.fl. (V) yrkande 25 att regeringen i alla lägen ska verka kraftfullt för samvetsfångars intressen. I samma motion yrkande 26 anförs att regeringen i en skrivelse till riksdagen bör redogöra för vilka metoder som används och insatser som görs för att få samvetsfångar frisläppta.

Enligt kommittémotionerna 2018/19:2767 yrkande 12 och 2019/20:3157 yrkande 12 av Lars Adaktusson m.fl. (KD) måste Sverige och EU ställa krav på att den eritreanska regimen släpper Dawit Isaak fri för att landet ska få ingå i EU:s biståndsprogram. I kommittémotionerna 2018/19:2777 yrkande 19 och 2019/20:2818 yrkande 26 av Lars Adaktusson m.fl. (KD) anförs att regeringen bör intensifiera sina ansträngningar för att hjälpa frihetsberövade svenskar i utlandet.

Utskottets ställningstagande

Utskottet kommer i detta avsnitt att fokusera på de motionsyrkanden som bereds inom betänkandets ram och som avser politikens inriktning.

Utskottet konstaterar att regeringen avser att fortsätta stärka de aktörer i Ryssland som verkar för att värna demokratins principer och det fria ordet. Det innefattar behovet av att utöka de mellanfolkliga kontakterna mellan Sverige och Ryssland på regional och lokal nivå samt med civilsamhället i Ryssland. Under 2017 anslog regeringen ytterligare medel till anslaget 1:11 Samarbete inom Östersjöregionen för en särskild satsning över fyra år på bl.a. yttrandefrihet och kontakter med det civila samhället. Stöd har t.ex. lämnats till kurser i mediehantering i Baltikum. Allmänhetens tillgång till kommunikation har stärkts genom kommunikationsplattformen sweden.ru som når en bred publik, framför allt i Ryssland. Innehållet i sociala medierkanaler riktas också till användare i Baltikum. En strategi för denna satsning håller på att tas fram.

Utskottet vill framhålla värdet av att samarbeta med frivilligorganisationer, civilsamhället och kultursektorn i Ryssland för att stödja mellanfolkliga kontakter. Utskottet anser att det är särskilt viktigt att i relationerna med Ryssland verka för och stödja demokratiska värderingar och respekt för

mänskliga rättigheter. Det är även värdefullt att öka motståndskraften hos aktörer i det baltiska civila samhället, i synnerhet medier, mot yttre påverkan.

Utskottet konstaterar att det långsiktiga Sverigefrämjandet syftar till att sprida information och kunskap om Sverige, främja svenska intressen internationellt samt bygga långsiktiga relationer med andra länder. Svenska institutet följer och analyserar Sverige bilden utomlands, via internationella undersökningar och index och genom egna undersökningar. Ett integrerat främjande, där värderings-, handels- och kulturfrämjande genomförs samfällt, är även i fortsättningen ledordet för utlandsmyndigheternas främjandearbete. Medie bilden av Sverige har diversifierats de senaste åren, men bilden i medierna är i huvudsak god, liksom den generella Sverige bilden. Utskottet anser att det samlade Sverigefrämjandet bidrar till att öka omvärldens förtroende för Sverige.

Utrikesutskottet ser med största allvar på fall som Dawit Isaak och Gui Minhai som suttit frihetsberövade under flera år i Eritrea respektive Kina. Utskottet välkomnar att EU vid flera tillfällen tagit upp Gui Minhais fall i offentliga uttalanden och vid kontakter med Kina, t.ex. i EU:s uttalande i FN:s råd för mänskliga rättigheter i september 2019 och EU:s människorättsdialog med Kina i april 2019. EU-parlamentet har antagit flera resolutioner, senast i juli 2017, som lyfter fram Dawit Isaak och andra i en liknande situation. Utskottet understryker vikten av att dessa två omedelbart släpps fria, kan återförenas med sina familjer, ges möjlighet att träffa svensk diplomatisk och medicinsk personal när så efterfrågas och framhåller vikten av att regeringen fortsätter att arbeta med oförminskad styrka när det gäller dessa ärenden. Utskottet uppmanar regeringen att fortsätta att prioritera arbetet för frigivning av dessa svenskar och andra personer i en liknande situation och anser att Sverige ska verka för att EU även i fortsättningen fäster uppmärksamheten på dessa personer, t.ex. i EU:s återkommande dialoger med de aktuella länderna.

Mot bakgrund av vad som här anförts avstyrker utskottet motionerna 2018/19:147 yrkande 4, 2018/19:667, 2018/19:723 yrkandena 25 och 26, 2018/19:2767 yrkande 12, 2018/19:2777 yrkande 19, 2019/20:134, 2019/20:371 yrkande 4, 2019/20:2818 yrkande 26, 2019/20:3157 yrkande 12 och 2019/20:3357 yrkandena 5, 8, 17 och 18.

Motioner som bereds förenklad

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår de motionsförslag som beretts i förenklad ordning.

Utskottets ställningstagande

Utöver de yrkanden som behandlats tidigare i detta betänkande finns även motionsyrkanden som är föremål för en förenklad motionsberedning enligt de riktlinjer som riksdagen har fastslagit med anledning av Riksdagskommitténs

betänkande 2005/06:RS3 och i enlighet med promemorian Förenklad motionsberedning under valperioden 2018–2022 som utrikesutskottet fastställde i oktober 2018. Utskottet har vid en genomgång och beredning funnit att de yrkanden som redovisas i bilaga 4 inte kan vara aktuella för något tillkännagivande från riksdagen. Efter denna behandling avstyrker ett enigt utskott de aktuella motionerna.

Reservationer

1. Politikens inriktning, punkt 2 (SD)

av Björn Söder (SD), Ludvig Aspling (SD) och Lars Andersson (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2018/19:147 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 4 och

2019/20:371 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 4 och

avslår motionerna

2018/19:667 av Håkan Svenneling m.fl. (V),

2018/19:723 av Håkan Svenneling m.fl. (V) yrkandena 25 och 26,

2018/19:2767 av Lars Adaktusson m.fl. (KD) yrkande 12,

2018/19:2777 av Lars Adaktusson m.fl. (KD) yrkande 19,

2019/20:134 av Håkan Svenneling m.fl. (V),

2019/20:2818 av Lars Adaktusson m.fl. (KD) yrkande 26,

2019/20:3157 av Lars Adaktusson m.fl. (KD) yrkande 12 och

2019/20:3357 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkandena 5, 8, 17 och 18.

Ställningstagande

Svenska institutet har bl.a. till uppgift att bevaka omvärldens Sverigebild. Vi anser att Svenska institutet i detta arbete inte ska ta ställning för eller emot den upplevda Sverige bilden i ett annat land. Inte heller ska Svenska institutet verka för att aktivt förvränga en existerande uppfattning utifrån en politisk uppfattning.

2. Politikens inriktning, punkt 2 (V)

av Håkan Svenneling (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2018/19:667 av Håkan Svenneling m.fl. (V),

2018/19:723 av Håkan Svenneling m.fl. (V) yrkandena 25 och 26,
2019/20:134 av Håkan Svenneling m.fl. (V) och
2019/20:3357 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkandena 5, 8, 17 och 18 samt
avslår motionerna
2018/19:147 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 4,
2018/19:2767 av Lars Adaktusson m.fl. (KD) yrkande 12,
2018/19:2777 av Lars Adaktusson m.fl. (KD) yrkande 19,
2019/20:371 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 4,
2019/20:2818 av Lars Adaktusson m.fl. (KD) yrkande 26 och
2019/20:3157 av Lars Adaktusson m.fl. (KD) yrkande 12.

Ställningstagande

Enligt min uppskattning finns det för närvarande omkring 13 personer med svenskt medborgarskap eller permanent uppehållstillstånd i Sverige som är samvetsfångar utomlands. Samvetsfånge är den som fängslats efter att på fredlig väg ha uttryckt sin politiska, religiösa eller på andra grunder fastslagna åsikt eller på grund av sin identitet. De för allmänheten mest kända är Dawit Isaak och Gui Minhai. Även om varje enskilt fall är unikt, är det viktigt att dra erfarenhet av det arbete som har lagts ned. En större öppenhet från regeringen vore välkommen. Jag anser därför att regeringen bör tillsätta en undersökningskommission med uppdrag att sammanställa de olika insatser som gjorts för Dawit Isaak och andra samvetsfångar. En sådan undersökningskommission skulle kunna klargöra vilka arbetsmetoder som är effektiva och därigenom förbättra arbetet med sådana här fall. Analysen ska vara prestigelös och heltäckande när det gäller vad som gjorts och vad som inte gjorts. Därefter bör regeringen redogöra slutsatserna i en skrivelse som överlämnas till riksdagen. När det gäller fallet med Dawit Isaak anser jag att den positiva utvecklingen på Afrikas horn och de små framstegen i Eritreas utveckling kan skapa möjligheter avseende Dawit Isaak som Sverige bör ta.

Sveriges engagemang för samvetsfångar bör inte begränsas enbart till svenska samvetsfångar. Kränkningar av mänskliga rättigheter ska uppmärksammas och motarbetas i alla sammanhang och former, oavsett vilket land som är ansvarigt och vem som utsätts. Ekonomiska och politiska muskler ska inte få tysta Sveriges eller andra staters kritik. Genom att samverka mer med andra stater kan vi öka kraften i påtryckningarna och chanserna att lyckas. Regeringen ska i alla lägen verka kraftfullt för samvetsfångars intressen.

Jag ser med stor oro på utvecklingen i Ryssland och anser att den kräver ett tydligt agerande från Sveriges sida. Fria medier är en förutsättning för ett demokratiskt samtal där både den politiska och ekonomiska makten granskas på sakliga grunder. Regeringen bör tydligare prioritera värnandet av press- och yttrandefrihet i en ny resultatstrategi för Sveriges stöd till mänskliga rättigheter och miljö i Ryssland. Vidare bör en sådan strategi inkludera värnandet av fackliga och arbetstagares rättigheter. Att få organisera sig i fria och oberoende fackföreningar är en grundläggande rättighet.

I samarbetet med Östersjöregionen spelar Sverige en viktig roll för utvecklingen i regionen. Jag anser att regeringen inom detta samarbete bör främja såväl förbättrade relationer mellan de baltiska länderna och Ryssland, som relationerna mellan de baltiska folkgrupperna och ryska minoriteterna i Baltikum.

Utöver de redan prioriterade områdena demokratisk utveckling, respekt för mänskliga rättigheter samt miljö- och klimatfrågor för samarbetet i Östersjöregionen bör Sverige även verka för att stärka de baltiska ländernas motståndskraft mot ryska påverkansoperationer. Detta kan exempelvis ske genom kunskapsutbyten. Ett sådant kunskapsutbyte kan också bidra till att stärka den svenska förmågan inom området.

3. Politikens inriktning, punkt 2 (KD)

av Lars Adaktusson (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2018/19:2767 av Lars Adaktusson m.fl. (KD) yrkande 12,

2018/19:2777 av Lars Adaktusson m.fl. (KD) yrkande 19,

2019/20:2818 av Lars Adaktusson m.fl. (KD) yrkande 26 och

2019/20:3157 av Lars Adaktusson m.fl. (KD) yrkande 12 och

avslår motionerna

2018/19:147 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 4,

2018/19:667 av Håkan Svenneling m.fl. (V),

2018/19:723 av Håkan Svenneling m.fl. (V) yrkandena 25 och 26,

2019/20:134 av Håkan Svenneling m.fl. (V),

2019/20:371 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 4 och

2019/20:3357 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkandena 5, 8, 17 och 18.

Ställningstagande

Yttrandefrihet är en mänsklig rättighet och en av grundstenarna i en demokrati. Trots detta fängslas bloggare och journalister världen över. Sedan 17 år tillbaka sitter Dawit Isaak fängslad utan rättegång på grund av sin kritik mot den eritreanska regimen. Både regeringen och EU måste öka sina ansträngningar för att få Isaak fri. Jag anser att krav måste ställas på att den eritreanska regimen släpper Dawit Isaak fri för att Eritrea ska kunna få del av EU:s biståndsmedel.

Gui Minhai är ett annat exempel på att det är viktigt att regeringen agerar, inte minst för att få EU att driva en hårdare linje mot länder som fängslar europeiska medborgare utan att ge dem rätt till en rättegång.

Särskilda yttranden

1. Statens budget inom utgiftsområde 5, punkt 1 (M)

Hans Wallmark (M), Hans Rothenberg (M) och Margareta Cederfelt (M) anför:

Eftersom riksdagsmajoriteten i det första steget av budgetprocessen har gett budgetpolitiken en annan inriktning än den vi önskar avstår vi från ställningstagande när det gäller anslagsfördelningen inom utgiftsområde 5. Moderaternas budgetalternativ bör ses som ett sammanhållet paket där inte någon eller några delar kan brytas ut och behandlas isolerat.]

Moderaternas förslag när det gäller statens budget finns i partimotion 2019/20:3060. Motionen behandlas i betänkande 2019/20:FiU1 och vårt samlade förslag framgår av reservation 1 i det betänkandet.

I motionen Återupprätta samhällskontraktet – en budget för Sverige (2019/20:3060) presenteras Moderaternas budgetförslag och riktlinjer för den ekonomiska politiken, när samhällskontraktet hotas av utbredd otrygghet och bristande välfärd, när Sverige tillryggalagt den starka konjunkturen och ändå på många sätt står sämre rustat än när vi gick in i den, när svenska folket inte upplever att de får valuta för sina skattepengar - då krävs kloka prioriteringar. I Moderaternas budgetmotion prioriteras därför det som är viktigast för Sverige.

Det handlar om att återupprätta samhällskontraktet genom betydande öknings av de generella statsbidragen till välfärden och den största trygghetsatsningen i modern tid, samtidigt som försvaret stärks. Det handlar om att förbättra sammanhållningen mellan både stad och land och över generationer. I Moderaternas budgetmotion sänks skatten på bensin och diesel med 1 krona från årsskiftet samtidigt som skatten för pensionärer sänks dubbelt så mycket och för dubbelt så många, jämfört med förslagen i regeringens budgetproposition. Det handlar inte minst också om hur Sverige ska få fler jobb och högre tillväxt. Det behöver löna sig bättre att jobba. I Moderaternas budgetmotion tas ett stort grepp kring bidragen, och skatten på arbete sänks i alla inkomstgrupper. Sveriges tillväxt är beroende av en trygg elförsörjning. Dessutom är elektrifieringen central i vår klimatomställning. I Moderaternas budgetmotion föreslås ett omfattande elektrifieringspaket med satsningar på bl.a. fjärde generationens kärnkraft. Alla ungdomar ska kunna möta framtiden med rätt kunskaper. I vår budgetmotion utökas därför också undervisningstiden i skolan. Det är reformer som skulle ta tag i Sveriges största problem.

När det gäller politikens inriktning hänvisar vi till vår partimotion En utrikespolitik utifrån svenska intressen (2019/20:2830 av Ulf Kristersson m.fl. (M) som pekar ut vår syn på inriktningen för svensk utrikespolitik, med fokus på ett ökat samarbete i Sveriges närområde, USA och den transatlantiska

länken, ett svenskt Natomedlemskap, EU som utrikespolitisk aktör, ny kraft i FN-samarbetet, en svensk Kinastrategi, en tydlig linje mot Ryssland, fred och frihet i Mellanöstern samt en ny, effektiv biståndspolitik.

2. Statens budget inom utgiftsområde 5, punkt 1 (SD)

Björn Söder (SD), Ludvig Aspling (SD) och Lars Andersson (SD) anför:

Riksdagen har genom sitt beslut den 27 november 2019 fastställt att de samlade utgifterna för utgiftsområde 99 inte får överstiga 2 028 315 000 kronor 2020 (bet. 2019/20:FiU1, rskr. 2019/20:59). Eftersom Sverigedemokraternas förslag till anslag inom utgiftsområdet ligger över den nivån kan vi inte reservera oss till förmån för detta förslag. Sverigedemokraternas budgetalternativ bör ses som en helhet. Därför väljer vi att avstå från ställningstagande och lägger i stället fram ett särskilt yttrande om Sverigedemokraternas politik inom utgiftsområde 5.

Sverigedemokraternas förslag när det gäller statens budget finns i partimotion 2019/20:2682. I den motionen finns också förslag till ram för utgiftsområde 5. Motionen behandlas i bet. 2019/20:FiU1 och vårt samlade förslag framgår av reservation 2 i det betänkandet. Förslaget till statens budget för 2020 inom utgiftsområde 5 läggs fram i motion 2019/20:2631.

När det gäller utgiftsområde 5 anser vi att anslaget 1:3 Nordiskt samarbete bör ökas med 10 miljoner kronor i förhållande till regeringens förslag för satsningar på ökad språkförståelse och utökat kulturutbyte och på ett ökat nordiskt samarbete.

Tillsammans utgör de nordiska länderna världens tionde största ekonomi och våra länder är på många områden och i många sammanhang världsledande. De nordiska länderna delar gemensamma värderingar och har ett gemensamt kulturarv, men även de gemensamma dragen i de nordiska språken är en hörnsten i den gemenskap som binder samman de nordiska länderna. Därför satsar vi på detta.

Svenska institutet (SI) driver i dag ledarskapsprogrammet She Leads där man aktivt verkar för främjandet av framtida kvinnliga ledare i Saudiarabien och deras relationer till motparterna här i Sverige. Jämställdhet är en bristvara i Saudiarabien varpå syftet blir extra viktigt. Samma problematik finns i en rad andra stater runt om i världen, inte minst i Mellanöstern och Nordafrika.

Vi anser därför att det finns ett behov av att SI etablerar liknande partnerskap med fokus på kvinnliga ledare i fler stater. Vi vill därför satsa 10 miljoner kronor årligen på detta inom ramen för anslaget 1:9.

Vi vill också ge SI i uppdrag att ta fram en handlingsplan för hur Sverige bättre ska kunna ta vara på det nätverk av stipendiater som studerat på Svenska institutets ledarskapsprogram, både ur ett diplomatiskt och ur ett handelspolitiskt perspektiv. En förteckning över vilka länder som bör prioriteras ska även tas fram.

3. Statens budget inom utgiftsområde 5, punkt 1 (V)

Håkan Svenneling (V) anför:

Eftersom riksdagsmajoriteten i det första steget av budgetprocessen har gett budgetpolitiken en annan inriktning än den jag önskar avstår jag från ställningstagande när det gäller anslagsfördelningen inom utgiftsområde 5. Vänsterpartiets budgetalternativ bör ses som ett sammanhållet paket där inte någon eller några delar kan brytas ut och behandlas isolerat.

Vänsterpartiets förslag när det gäller statens budget finns i partimotion 2019/20:2915. I den motionen finns också förslag till ram för utgiftsområde 5. Motionen behandlas i bet. 2019/20:FiU1 och vårt samlade förslag framgår av reservation 3 i det betänkandet. Förslaget till statens budget för 2020 inom utgiftsområde 5 läggs fram i motion 2019/20:3009.

Vänsterpartiet tar i sin budgetmotion – En plan för jämlikhet och grön omställning – ett helhetsgrepp om de växande klyftorna. Vi vill att Sverige åter ska bli världens mest jämlika land. Vi vet att ekonomisk jämlikhet är bra för ett lands utveckling. I jämlika samhällen är hälsan bättre, tryggheten större, den ekonomiska tillväxten högre. Även skolresultat och kreativitet påverkas positivt och jämställdheten mellan kvinnor och män har kommit längre.

Under de senaste decennierna har ojämlikheten i samhället ökat. Samtidigt har skattesystemets omfördelning kraftigt försämrats. Den relativa fattigdomen har fördubblats på mindre än tio år. Samtidigt har den ekonomiska eliten fått det allt bättre i Sverige.

I det läget lägger regeringen fram en budget som främst gynnar rika män, på välfärdens bekostnad. Personer med inkomster på över 60 000 kronor i månaden får sänkt skatt i och med att värnskatten tas bort nästa år. De nödvändiga satsningarna på välfärden uteblir, trots att det runt om i Sverige kommer larmrapporter om stora nedskärningar inom skolan, barnpsykiatri, äldreomsorgen och sjukvården. Vänsterpartiet har andra prioriteringar. Därför lägger vi fram en plan med reformer för att öka jämlikheten i samhället.

Vänsterpartiet vill satsa på den generella välfärden, satsningar som är centrala för ett jämlikare samhälle. Vänsterpartiets plan för ett jämlikt samhälle och en grön omställning sätter de ekonomiskt mest utsatta och miljön och klimatet i fokus. Förslagen finansieras framför allt genom höjda kapitalskatter och genom högre skatt för höginkomsttagare. Regeringens budget däremot vidgar klyftorna i samhället och leder till underfinansiering av välfärden i ett läge där behoven är stora. Inte heller den nödvändiga klimatomställningen klarar regeringen.

Vi vill se följande inriktning av politiken inom utgiftsområde 5.

Sverige ger sedan 2013 ekonomiskt stöd till den amerikanska tankesmedjan Atlantic Council. Tankesmedjan arbetar med globala säkerhetspolitiska frågor och transatlantiskt samarbete. Bland övriga bidragsgivare finns bl.a. Nato, en lång rad Natoländer, flera stora oljebolag och oljeproducerande länder samt svenska vapentillverkaren Saab. Atlantic Councils nära band till Nato har belysts vid flera tillfällen, även om tankesmedjan beskriver sig som oberoende.

Jag ser inte Nato eller Natoanknutna tankesmedjor som en del av Sveriges freds- och säkerhetsfrämjande verksamhet. Jag föreslår därmed en minskning av anslaget 1:2 Freds- och säkerhetsfrämjande verksamhet med 10 miljoner kronor för att delvis finansiera ökningen av anslaget 1:11 Samarbete inom Östersjöregionen. Minskningen ska ske genom minskat stöd till Atlantic Council och andra liknande organisationer.

Ryssland är i dag ett säkerhetspolitiskt hot. Först och främst mot alla i Ryssland som motsätter sig styret i Kreml eller som inte passar in i det samhälle som Putin vill bygga. För ryska hbtq-personer, feminister, urfolksföreträdare, miljörelser och vänsteraktivister är den egna regimen ett dagligt säkerhetshot. Rysslands imperialistiska politik utgör också ett direkt hot mot befolkningen i flera grannländer. Mot Ukraina, Georgien, Moldavien och länderna i Centralasien. Den ryska oppositionen, bestående av modiga hbtq-aktivister, feminister, människorättsförsvarare och miljökampanjer, behöver stöd från omvärlden. Att stödja dem är att stödja en demokratisk utveckling i Ryssland och att förbättra säkerheten för dem såväl som för Rysslands grannländer. Mot den bakgrunden vill jag trappa upp det svenska stödet till det ryska civilsamhället. Jag föreslår en årlig stegvis ökning med 10 miljoner kronor av anslaget 1:11 Samarbete inom Östersjöregionen i detta syfte. Jag vill således öka anslaget med 10 miljoner kronor för 2020, med 20 miljoner kronor för 2021 och med 30 miljoner kronor för 2022.

4. Statens budget inom utgiftsområde 5, punkt 1 (KD)

Lars Adaktusson (KD) anför:

Eftersom riksdagsmajoriteten i det första steget av budgetprocessen har gett budgetpolitiken en annan inriktning än den vi önskar avstår vi från ställningstagande när det gäller anslagsfördelningen inom utgiftsområde 5. Kristdemokraternas budgetalternativ bör ses som ett sammanhållet paket där inte någon eller några delar kan brytas ut och behandlas isolerat.

Kristdemokraternas förslag när det gäller statens budget finns i partimotion 2019/20:3341. Motionen behandlas i betänkande 2019/20:FiU1, och vårt samlade förslag framgår av reservation 4 i det betänkandet.

Kristdemokraterna vill skapa förutsättningar för ett samhälle med god ekonomisk tillväxt och ett företagsklimat som står sig starkt i den allt hårdare globala konkurrensen. En välfungerande ekonomisk politik ger oss resurser att satsa på välfärden, såsom en god vård och omsorg och en bra skola. Med genomtänkta reformer kring arbetsmarknaden och i skattepolitiken kan vi förbättra människors möjlighet att lämna arbetslöshet och utanförskap. Den ekonomiska politiken ska också stärka familjerna och det civila samhället, vilket är en grund för ett samhälle byggt på gemenskap där människor känner tillit till varandra.

Den svenska ekonomin har gått in i en avmattningsfas med dystrare utveckling av investeringar, export och tillväxt både i Sverige och i omvärlden. Nedgången i ekonomin får konsekvenser på arbetsmarknaden, där de som haft

svårt att få jobb i högkonjunktur hamnar i ett långvarigt utanförskap när vi rör oss mot en lågkonjunktur. Bostadsmarknaden fungerar dåligt för stora grupper. Tryggheten brister bl.a. på grund av en polisorganisation som är för liten och fungerar för dåligt. Sjukvårdsköerna växer, och äldre lever i ensamhet och isolering i väntan på fler äldreboendeplatser. Inför dessa utmaningar står regeringen med få eller inga svar. I stället för att möta samhällsproblemen genomför regeringen och dess stödpartier spretiga reformer, dåligt anpassade till den konjunktur vi befinner oss i och den verklighet som människor möter.

I stället behövs nu en tydlig politisk inriktning för Sverige som lägger det mindre angelägna åt sidan och som genomför de strukturellt riktiga reformer som möter de problem samhället står inför. Kristdemokraternas förslag till statsbudget innehåller därför stora resurstillskott till vård, omsorg, socialtjänst och rättsväsende för att främja välfärd och trygghet för alla. Vi genomför strukturellt riktiga reformer för att rusta Sverige för sämre tider. Vi satsar på fler vård- och boendeplatser och bättre villkor för välfärdens personal. Vi föreslår att kommunsektorn får ytterligare generella tillskott och vi genomför jobbreformerna som på sikt förbättrar kommunernas ekonomi.

Vi lägger långt mer än regeringen på rättsväsendets myndigheter och genomför flera förslag för att stoppa rekryteringen av unga till kriminalitet. Vi har en rad förslag på hur vi ökar möjligheterna för dem som bor i glesbygd att få tillgång till den samhällsservice de har rätt att vänta sig. Och våra skattesänkningar görs inte bara för de knappt 5 procent som har högst inkomster, utan för alla.

Vi vill skapa fler jobb för dem som står utan, genom skattereformer som gör det mer lönsamt att arbeta och får fler jobb att växa fram. Vi vill lösa kompetensbristen genom drivkrafter som får dem som orkar och vill jobba ett par år extra och som får unga att utbilda sig och snabbare komma i jobb. Vi vill se sänkta marginalskatter så att fler finner det mödan värt att utbilda sig och göra karriär, inte minst inom välfärdsyrkena. Och att kraftfulla reformer genomförs på bostadsmarknaden så att fler kan flytta till den plats där utbildningen eller jobbet finns.

Samtidigt som vi genomför reformer för att lösa problem här och nu lägger vi fokus på förebyggande åtgärder som ökar människors livskvalitet, men också avlastar välfärdens verksamheter genom att ge barn möjlighet att röra sig mer, genom att äldre snabbare får flytta till ett boende med gemenskapsmöjligheter, genom att utbilda mer vårdpersonal och genom att sätta in insatser för unga i riskzonen innan de fastnar i kriminalitet.

Kristdemokraterna sätter välfärd och trygghet före annat. Och vi vill genomföra reformer som stärker samhällsgemenskapen. Det är vad Sverige främst behöver nu.

När det gäller utrikespolitikens inriktning hänvisar vi till partimotion motion 2019/20:2818 av Lars Adaktusson m.fl. (KD) vilken pekar ut vår syn på inriktningen för svensk utrikespolitik med frihet, säkerhet och mänskliga rättigheter som utgångspunkt samt fokus på EU-samarbetet, USA och den

transatlantiska länken, utvecklingen i Kina, Ryssland och vårt närområde, svenskt Natomedlemskap, ett reformerat FN-samarbete, religionsfriheten i världen samt en ny politik för Mellanöstern.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2019/20:1 Budgetpropositionen för 2020 utgiftsområde 5:

1. Riksdagen anvisar ramanslagen för budgetåret 2020 under utgiftsområde 5 Internationell samverkan enligt tabell 1.1.
2. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2020 besluta om bidrag som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst de belopp och inom de tidsperioder som anges i tabell 1.2.

Motioner från allmänna motionstiden 2018/19

2018/19:147 av Tobias Andersson m.fl. (SD):

4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om Sverigebildens utomlands och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:666 av Amineh Kakabaveh m.fl. (V, S, M, C, KD, L, MP):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tillsätta en undersökningskommission och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:667 av Håkan Svenneling m.fl. (V):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör tillsätta en undersökningskommission med uppdrag att sammanställa de olika insatser som gjorts för Dawit Isaak och andra samvetsfångar och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:723 av Håkan Svenneling m.fl. (V):

25. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen i alla lägen ska verka kraftfullt för samvetsfångars intressen och tillkännager detta för regeringen.
26. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen i en skrivelse till riksdagen bör redogöra för vilka metoder som används och insatser som görs för att få samvetsfångar frisläppta och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:1052 av Helén Pettersson och Fredrik Lundh Sammeli (båda S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om kampen för att få Dawit Isaak fri och om att Sverige som nation bör stå upp för det fria ordet, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2018/19:2018 av Hanna Westerén och Laila Naraghi (båda S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett fördjupat Östersjösamarbete och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:2767 av Lars Adaktusson m.fl. (KD):

12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige och EU måste ställa krav på att den eritreanska regimen släpper Dawit Isaak fri för att få ingå i EU:s biståndsprogram och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:2777 av Lars Adaktusson m.fl. (KD):

19. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att intensifiera sina ansträngningar för att hjälpa frihetsberövade svenskar i utlandet och tillkännager detta för regeringen.

Motioner från allmänna motionstiden 2019/20

2019/20:134 av Håkan Svenneling m.fl. (V):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör tillsätta en undersökningskommission med uppdrag att sammanställa de olika insatser som gjorts för Dawit Isaak och andra samvetsfångar och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:371 av Tobias Andersson m.fl. (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge Svenska institutet i uppdrag att ta fram en handlingsplan för att ta vara på Svenska institutets stipendiater och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Svenska institutet bör ta fram en förteckning över vilka länder som bör prioriteras och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Svenska institutet ska utreda möjligheten att etablera fler partnerskap likt ”SHE Leads” i motsvarande stater och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om Sverige bilden utomlands och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:647 av Désirée Pethrus (KD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen snarast bör tillsätta en undersökningskommission för att granska ärendet med Dawit Isaak och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att EU och Sverige gemensamt bör agera för att Dawit Isaak snarast släpps fri, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2019/20:1266 av Fredrik Lundh Sammeli och Helén Pettersson (båda S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om kampen för att få Dawit Isaak fri och vikten av att Sverige som nation står upp för det fria ordet och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:2499 av Amineh Kakabaveh m.fl. (-, M, C, L, KD, MP):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tillsätta en undersökningskommission och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:2631 av Björn Söder m.fl. (SD):

Riksdagen anvisar anslagen för 2020 inom utgiftsområde 5 Internationell samverkan enligt förslaget i tabell 1 i motionen.

2019/20:2818 av Lars Adaktusson m.fl. (KD):

1. Riksdagen anvisar anslagen för 2020 inom utgiftsområde 5 Internationell samverkan enligt förslaget i tabell 1 i motionen.
26. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att intensifiera ansträngningarna för att hjälpa frihetsberövade svenskar i utlandet och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:3009 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V):

Riksdagen anvisar anslagen för 2020 inom utgiftsområde 5 Internationell samverkan enligt förslaget i tabell 1 i motionen.

2019/20:3157 av Lars Adaktusson m.fl. (KD):

12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige och EU måste ställa krav på att den eritreanska regimen släpper Dawit Isaak fri för att få ingå i EU:s biståndsprogram och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:3242 av Sofia Damm (KD):

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utveckla en ny Tysklandsstrategi i syfte att bl.a. gynna besöksnäringen och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:3357 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V):

5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör inkludera värnandet av fackliga rättigheter och arbetstagares rättigheter i resultatstrategin för Sveriges stöd till demokrati, mänskliga rättigheter och miljö i Ryssland och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen tydligare bör prioritera värnandet av press- och yttrandefrihet i resultatstrategin för Sveriges stöd till demokrati, mänskliga rättigheter och miljö i Ryssland och tillkännager detta för regeringen.
17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen inom ramen för samarbetet inom Östersjöregionen bör främja såväl förbättrade relationer mellan baltstaterna och Ryssland som relationerna mellan baltiska folkgrupper och ryska minoriteter i Baltikum och tillkännager detta för regeringen.
18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen inom ramen för samarbetet inom Östersjöregionen bör verka för att stärka de baltiska staternas motståndskraft mot ryska påverkansoperationer och tillkännager detta för regeringen.

BILAGA 2

Regeringens och motionärernas anslagsförslag

Anslag för 2020 inom utgiftsområde 5 Internationell samverkan

Tusental kronor

Anslag	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen		
		SD	V	KD
1:1 Avgifter till internationella organisationer	1 328 554			
1:2 Freds- och säkerhetsfrämjande verksamhet	193 326		-10 000	+1 300
1:3 Nordiskt samarbete	13 595	+10 000		-3 000
1:4 Ekonomiskt bistånd till enskilda utomlands samt diverse kostnader för rättsväsendet	4 826			
1:5 Inspektionen för strategiska produkter	45 029			
1:6 Forskning, utredningar och andra insatser rörande säkerhetspolitik, nedrustning och icke-spridning	72 358			
1:7 Bidrag till Stockholms internationella fredsforskningsinstitut (SIPRI)	28 402			
1:8 Bidrag till Utrikespolitiska institutet (UI)	19 175			-2 500
1:9 Svenska institutet	131 360	+10 000		-20 000
1:10 Information om Sverige i utlandet	15 475			-6 000
1:11 Samarbete inom Östersjöregionen	176 215		+10 000	
Summa för utgiftsområdet	2 028 315	+20 000	±0	-30 200

BILAGA 3

Regeringens förslag till beställningsbemyndiganden

Det har inte väckts några motioner med anledning av regeringens förslag till beställningsbemyndiganden.

Beställningsbemyndiganden för 2020 inom utgiftsområde 5 Internationell samverkan

Tusental kronor

Anslag	Regeringens förslag	Tidsperiod
1:2 Freds- och säkerhetsfrämjande verksamhet	50 000	2021–2022
1:11 Samarbete inom Östersjöregionen	160 500	2021–2029

BILAGA 4

Motionsyrkanden som avstyrks av utskottet

Motion	Motionärer	Yrkanden
3. Motioner som bereds förenklat		
2018/19:666	Amineh Kakabaveh m.fl. (V, S, M, C, KD, L, MP)	
2018/19:1052	Helén Pettersson och Fredrik Lundh Sammeli (båda S)	
2018/19:2018	Hanna Westerén och Laila Naraghi (båda S)	
2019/20:371	Tobias Andersson m.fl. (SD)	1–3
2019/20:647	Désirée Pethrus (KD)	1 och 3
2019/20:1266	Fredrik Lundh Sammeli och Helén Pettersson (båda S)	
2019/20:2499	Amineh Kakabaveh m.fl. (-, M, C, L, KD, MP)	
2019/20:3242	Sofia Damm (KD)	3